

“Jo també vaig fer la meva revolució”

La seva és una història d'emigració i retrobament, una lluita per viure de la passió pel ball i un intent de buscar la inspiració en un poble com Vidreres, del qual no havia sentit a parlar mai

Foto: PAU LANA O.

Potser és una persona desconeguda mediàticament, i encara que a Joan Pérez i Gras no li agrada la popularitat ha viscut una vida plena que l'ha portat d'Alcoi a Buenos Aires i, després d'estades al Madrid de la Transició, va aterrar a Vidreres, on va crear la primera escola de ball clàssic i va acabar la vida laboral com a quiosquer.

Nascut a Alcoi, format a Buenos Aires, ballarí a Madrid i jubilat a Vidreres, no deixa de ser un periple curiós. Vaig néixer al barri del centre d'Alcoi, el més antic de la ciutat. El pare era serraller, tenia un negoci amb l'avi. Però no podia suportar la grisor del franquisme i el 1950, quan jo tenia tres anys, va decidir marxar a l'Argentina, on hi vivia una tia de la seva mare. Ella ens va enviar la coneguda com a “carta de llamada”, que era imprescindible per poder entrar al país. I després què? Quan vam tenir els papers en regla vam anar a Vigo a embarcar-nos en el vaixell Monte Udala, un nom que surt en totes les guies de l'emigració espanyola. Tres setmanes més tard vam arribar a Buenos Aires i ens vam establir a la casa de la tia fins que el meu pare va trobar feina en una fàbrica de perfums fent motlles de flascons. Era un moment inoblidable, es vivia la passió per Evita, la vaig veure, i tot i que era molt petit recordo que era una dona amb un gran magnetisme que sabia tocar els punts sensibles de la gent. Van tenir sort? Més que sort, diria que ens vam saber aclimatar. Li explicaré una anècdota, quan vam arribar a Buenos

Aires, a casa, entre els membres de la família, parlàvem català-valencià i al carrer ho fèiem en castellà, perquè era l'idioma del país. Primer vam viure a Villa Urquiza i quan vaig fer nou anys el pare va demanar una hipoteca i va construir una casa a la zona de General Pacheco, a prop del riu Paraná. Allà es va desvetllar la seva vocació artística? Des de molt petit vaig dir a la família que volia ser ballarí. Vaig anar a fer classes al Conservatori de Dansa de Buenos Aires, on ensenyaven professors importants com ara Beatriz Arrojo. Vaig fer ballet vuit anys més, però quan vaig arribar als tretze i ja era a secundària les circumstàncies de la vida van provocar que ho deixés tot temporalment. Per què? Els companys de l'institut se'n reien, de la meua vocació, deien que el ballet no era cosa d'homes i allò em va ensorrar. Una mica de complex Billy Elliot? Potser sí, potser va ser un problema d'ignorància o de masclisme, el que cert és que es va crear un ambient enrarit, complicat, i vaig deixar la dansa cinc anys. Avui des de la distància crec que, a part de l'homofòbia, també hi havia un cert provincianisme, un intent d'uniformització que no permetia que un fes o fos diferent de la majoria i allò em va paraitzar fins que vaig complir divuit anys, quan després d'assolir la majoria d'edat vaig decidir que ja n'hi havia prou de romanços i em vaig apuntar a l'escola de l'avinguda Callao per tornar a ballar. Era l'any 1968, jo també vaig fer la meua revolució personal. I...? Va ser una tornada sonada, em vaig fer deixeble del mestre Wasil Tupin, que era el titular del teatre Colon, l'ajudant d'una professora que havia estat la primera ballarina d'Alícia Alonso a l'Havana, Ana Marini, qui aleshores era companya d'una altra gran dama de la dansa que vivia a Madrid, Juliette Duran, que va ser la que em va ajudar quan vaig tornar a Espanya. I doncs, què va passar? A Buenos Aires portava una vida molt

complicada. De vuit a deu del matí anava a classes de dansa, a les dotze entrava a treballar al departament de publicitat del diari Clarín, que era a trenta quilòmetres de casa, i a les sis de la tarda, en sortir de la feina, anava a classes d'escenografia a la universitat. A més, tenia actuacions periòdiques al teatre Colon, on vaig conèixer molts artistes de primera fila, entre d'altres, Sara Montiel, Alfredo Kraus, Plácido Domingo i Carmen Sevilla. L'any 1974 vaig decidir trencar amb el passat i tornar a Espanya. Per què? Era una de les meves obsessions. Sabia que hi governava un dictador, però la meva meta era Europa. Ho hauria provat abans i si no ho feia era perquè creia que hauria de complir el servei militar, que era una condició sine qua non per a tots aquells que volien tornar i haguessin complert els vint-i-set anys. La sort em va acompanyar. Aquell era un tràmit que em feia molta por, però després d'algunes gestions del pare tot es va solucionar quan vaig poder jurar bandera a l'ambaixada espanyola de Buenos Aires i em van donar el carnet que demostrava que havia complert les obligacions militars amb la madre pàtria. Es van obrir portes i, encara que sabia que continuava manant Franco, vaig embarcar-me en el Federico C, vaixell d'Italmar que em va portar a Barcelona, on em va recollir el meu oncle, que era secretari de l'Ajuntament de Cienpozuolos a Madrid. Després vaig utilitzar la carta de recomanació d'Ana Marini i vaig entrar a la companyia de Juliette Duran. Un altre cop de sort? Aquella companyia va durar molt poc i em vaig veure deseparat i obligat a fer càstings fins que vaig entrar al cos de ball del Florida Park, una sala de festes en la qual José María Iñigo feia un programa titulat Esta noche... fiesta i portava noms coneguts com ara Miguel Bosé, José Luis Perales i Raffaella Carrà, i va ser un gran èxit televisiu. Vostè arribava d'una gran ciutat lliure com Buenos Aires a la capital del franquisme, o sigui Madrid, un canvi sobtat? I tant, inicialment Madrid em va semblar un poble, quasi no hi havia vida cultural i la poca que hi havia estava mediatitzada tant per l'intent de la dictadura de no perdre el poder com per les ànsies de llibertat que es respiraven tant en el món de la cultura com en la societat. Encara que jo no he sigut un home que s'ha deixat portar per l'ambient de la faràndula, sí que recordo que quan estava a la capital de l'Estat més d'un cop em vaig trobar artistes avui consagrats com Imanol Arias menjant en restaurants de vint duros, però no em puc queixar, ja que vaig entrar al cos de ball del teatre La Latina, que gestionava la Lina Morgan; a més feia de figurant al teatre de La Zarzuela, on es muntaven grans òperes, i vaig treballar amb Montserrat Caballé, Boris Christoff i Jaume Aragall. També vaig posar com a model per al gran artista realista Antonio López, i avui puc dir que una part de l'escultura Hombreeés el meu cos. Sembla que a Madrid li anava bé, per què en va marxar? Per una banda, em van fer fora del ballet de La Latina i, per l'altra, jo ja tenia una edat, trenta-tres anys, i vaig pensar que calia buscar una alternativa de vida, volia establir-me en un lloc fix i muntar un estudi de ball. D'altra banda, sabia que la gran ciutat no m'aportaria més oportunitats professionals i creia que en un poble petit podria dur a terme el que volia. En aquell moment vaig conèixer Lluís Ferrer, que em va dir que potser a Vidreres podria trobar l'oportunitat que buscava, que allà m'acceptarien sense problemes. Va anar a un poble del qual no havia sentit mai el nom? Té raó, però en Lluís em va fer confiança. Hi vaig arribar el 1980, en tren. Tot i que en aquell moment Vidreres no passava dels tres mil habitants, la primera impressió va ser positiva. Durant un temps em vaig establir a casa de la família Ferrer Gay, on em vaig sentir acollit i em van donar suport. Després vaig obrir el primer estudi de ballet clàssic al costat del casino La Unió i un any més tard em vaig traslladar de definitivament al carrer Santa Maria. Un estudi de ball a Vidreres, any 1980, una aposta agosarada? No cregui. Quan hi vaig arribar em vaig convertir en una novetat i aviat van arribar els primers alumnes. El 95% eren nenes i gent gran, en canvi, tal com em va passar a mi a l'Argentina, de nois en venien molt pocs, però això no em va desanimar. Feia el que volia, classes de dansa. Per complementar els ingressos vaig treballar en molts oficis, el més continuat, ajudant en les botigues de la família Ferrer Gay, fins que fa onze anys em van detectar un càncer limfàtic i em va canviar la vida. I també la sort? Realment no sabia què em passaria, si viuria, si moriria, i m'ho vaig replantejar tot. Vaig tancar l'estudi, em vaig sotmetre a les cures necessàries i vaig vèncer la malaltia. Calia buscar una sortida, els meus amics havien tancat la botiga i vaig decidir obrir el quiosc. Era una feina soferta però em deixava espai per poder continuar ensenyant a ballar. Orgull i constància? És la meua vida, quan em vaig recuperar vaig fer classes de dansa clàssica i balls de saló com a professor de l'Escola de Música de Vidreres al centre cívic i a més he muntat alguns espectacles, el darrer, Cafè Tortoni, el 2008, fet conjuntament amb el grup de teatre del poble, en el qual el nom d'un dels establiments emblemàtics de Buenos Aires actua com el catalitzador per fer un repàs del tango i l'actualitat. Potser el fet de néixer a Alcoi, créixer a Buenos Aires, treballar a Madrid i establir-se a Vidreres li provoca un cert

desarrelament? Té raó, és complicat, jo vaig néixer a Alcoi, a casa parlàvem català-valencià, però em sento argentí perquè allà vaig rebre l'educació, però tot i que vaig viure alguns anys a Madrid, fa més de trenta anys que visc a Vidreres, on se m'ha acollit amb els braços oberts i on he decidit fer-hi la vida. A mi em fan gràcia algunes persones que fa trenta o quaranta anys que viuen a Catalunya i diuen que no entenen el català. Alguna cosa ha fallat i això li ho diu un home que quan viatja a l'Argentina, a veure-hi la família, s'hi sent un estranger i no troba el moment de tornar a un poble on per a tothom sóc en Joan i no en Juan.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 23-06-2013 Pàgina 28

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/656340-jo-tambe-vaig-fer-la-meva-revolucio.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mes&utm_source=rss&utm_medium=mes&utm_campaign=rss